

องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงพุทธในการสื่อสารองค์กรของผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครศรีธรรมราช เขต 2

THE COMPONENT OF BUDDHIST LEADERSHIP IN CORPORATE
COMMUNICATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER NAKHON SI
THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ณัฐพงศ์ เขียวน้อย

วิโรจน์ พรหมสุด

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

สำเริง จันทุม

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงพุทธในการสื่อสารองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงพุทธในการสื่อสารองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 202 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยวิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย จำนวน 400 คน โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากจำนวน 20 เท่า ของตัวแปร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยใช้กรอบแนวคิดจากการวิจัยเรื่ององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงพุทธในการสื่อสารองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น .87 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา แบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าสูงสุด (MIN) ค่าต่ำสุด (MAX) ค่าความเบ้ (SKEW) ค่าความโด่ง (KURT) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงพุทธในการสื่อสารองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 การสื่อสารในองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษามีการแบ่งงานออกเป็นฝ่ายๆ มีการอธิบายชี้แจงสร้างความเข้าใจที่ชัดเจน ใช้เหตุผลอย่างตรงไปตรงมา รับฟังและเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม มีการสื่อสารติดตามงาน ยกย่องให้กำลังใจ ให้สิทธิประโยชน์ทุกคนเท่าเทียมกัน มีการแนะนำ

บุคคลตัวอย่างที่นำมาเป็นแรงบันดาลใจในการทำงาน ผู้บริหารมีการพูดคุยสิ่งที่เป็นประโยชน์และความสำเร็จขององค์กร เมื่อวิเคราะห์ย้อนองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสมุตเตชนา ด้านสมาทปนา ด้านสมุตเตชนา และด้านสัมปหังสนา มีด้านละ 5 ตัวแปร รวมทุกด้าน 20 ตัวแปร และมีค่าน้ำหนักผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยตัวแปรสังเกตได้ทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงพุทธ, การสื่อสารองค์กร

Abstract

The purposes of this study are to 1) learn about Buddhist leadership in corporate communication of school administrators under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area office 2. 2) analyze components Buddhist leadership in corporate communication of school administrators under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area office 2. The research population includes school administrators and teachers from 202 schools under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area office 2 for the Academic year 2017. Four hundred of the samples in this study were 20 times of variable by the simple random sampling method. There are two types of instruments used in this study; interview and questionnaire. The questionnaire developed from research framework by the researcher had a reliability percentage of 87. The statistics in this study were content validity, mean, minimum, skewness, Kurtosis and confirmatory factor analysis (CFA). The research found that Buddhist leadership in corporate communication of school administrators under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area office 2 found that all four sides (Santassana, Samatapata, Samuttatechana and Sampahangsana) were in high level. The Confirmatory Factor Analysis results found out that all each four sides have 5 items and a total of 20 variables and a weight of criterion passed all the variables items. Thus, all variables were statistically significant.

Keywords: Buddhist Leadership, Corporate Communication

บทนำ

โลกยุคปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการเมือง มีความเจริญก้าวหน้าวิทยาการด้านต่าง ๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ หรือยุคแห่งการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ส่วนผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน จากกระแสการตื่นตัวในทุก ๆ ด้าน มนุษย์เราจะห่างเหินจากศาสนามากยิ่งขึ้น ศาสนาเป็นสถาบันสำคัญใน

ระบบสังคมและเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งในชีวิตของมนุษย์ ในสังคมไทยปัจจุบันจะเห็นได้ว่าประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา การดำเนินชีวิตของคนไทยและวัฒนธรรมต่างได้รับอิทธิพลหล่อด้วยหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา ซึ่งได้ปลูกฝังอยู่ในความคิดหรือ ชีวิตของคนเป็นเวลานานสามารถสังเกตได้จากผลสะท้อนที่ปรากฏออกมาในด้านต่าง ๆ ในสังคมต่าง ๆ ทุกสังคมย่อมมีผู้นำ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการนำองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ได้วางเอาไว้ร่วมกัน สังคมไทยยุคปัจจุบันย่อมมีผู้นำที่มีภาวะผู้นำ การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีอิทธิพลต่อกลุ่มและสามารถนำพากลุ่มให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร (ณัฐพันธุ์ เชมจรนันท์, 2551) ผู้ที่มีความรอบรู้ รอบคอบมีความรู้วิสัยทัศน์กว้างไกล มีความรับผิดชอบในการทำงานมีทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความยุติธรรม มีหัวใจพระพรหม มีความเสียสละ ไม่มีมานะทิฐิ ไม่มีอคติ มีความสามัคคี ซึ่งจากคุณธรรมต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องมีอยู่ในตัวของผู้นำที่จะทำให้เกิดประโยชน์ และประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงานด้านการบริหารตน บริหารคน และการบริหารงานในองค์กร

การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในเรื่องของสื่อสารองค์กร เป็นเรื่องที่มีความสำคัญสำหรับผู้บริหารมาเป็นแนวปฏิบัติในการบริหารงานในสถานศึกษา โดยนำแนวคิดเรื่อง โดยนำหลักธรรมของพระพุทธเจ้า ที่สอดคล้องกับการดำเนินงานมาบริหารงานในสถานศึกษา โดยการนำหลักธรรมมาใช้ คือ หลักสติการสอน เป็นหลักธรรมที่มีความสอดคล้องกับภาวะผู้นำเชิงพุทธในการสื่อสารองค์กร ซึ่งจะเกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจ แรงจูงใจ ความมุ่งมั่น และแรงบันดาลใจ (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2541) จากสิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารองค์กรนั้นประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงพุทธในการสื่อสารองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงพุทธในการสื่อสารองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยค้นคว้าทางเอกสารตามลำดับ

รวบรวมข้อมูลจากกระบวนการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิองค์เพื่อนำมาสร้างตัวบ่งชี้องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงพุทธในการสื่อสารองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ออกแบบโครงสร้างของข้อคำถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหานำไปทดสอบใช้ (Try out) และหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเพื่อนำไปเก็บข้อมูลการเก็บข้อมูลการวิจัย ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 202 โรงเรียน โดย

วิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย จำนวน 400 คน นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงพุทธในการสื่อสารองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าสูงสุด (MIN) ค่าต่ำสุด (MAX) ค่าความเบ้ (SKEW) ค่าความโด่ง (KURT) และการวิเคราะห์การวัดองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยใช้โปรแกรม AMOS นำผลที่ได้เสนอผลงานวิจัย และข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัย

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงพุทธในการสื่อสารองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริภัทร ดุษฎีวิวัฒน์ ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำที่มีผลต่อต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่ แล้วพบว่า พนักงานธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่ มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่มีผลต่อต่อขวัญและกำลังใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน (ศิริภัทร ดุษฎีวิวัฒน์, 2555)

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงพุทธในการสื่อสารองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า องค์ประกอบเชิงยืนยันทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสันติสนา ด้านสมาธิปนา ด้านสมุทเตชนา และด้านสัมปหังสนา สอดคล้องกับหลักพุทธลีลาการสอน (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) เมื่อนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า มีค่าน้ำหนักผ่านเกณฑ์ทุกข้อมาก โดยด้านสมุทเตชนา (ความมุ่งมั่น) ผู้บริหารมีระดับภาวะผู้นำสูงสุด ผู้บริหารมีการสื่อสารที่มีความรู้สึกทำให้เกิดความมุ่งมั่นขององค์กร เพื่อให้องค์กรบรรลุความสำเร็จ มีประสิทธิภาพ มีการปลุกเร้าติดตาม เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้นความพยายามที่จะทำงาน สู้งาน ไม่กลัวงาน ให้สิทธิทุกคนเท่าเทียมกัน มีการยกย่องชมเชยให้กำลังใจแก่บุคลากรทุกคนในองค์กร รองลงมา คือ ด้านสัมปหังสนา (แรงบันดาลใจ) ผู้บริหารมีการพูดคุยกับทุกคนให้มองโลกในแง่ดี เห็นผลดี เห็นความประสบความสำเร็จหรือประโยชน์สูงสุดขององค์กร ซึ่งเกิดจากความมุ่งมั่น การพัฒนาความก้าวหน้า มีการแนะนำบุคคลตัวอย่างที่นำมาเป็นแรงบันดาลใจในการทำงาน ด้านสมาธิปนา (แรงจูงใจ) ผู้บริหารมีการสร้างบรรยากาศของการสื่อสารที่ผ่อนคลาย มีความรู้สึกที่มีความสนิทสนมเป็นมิตร เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการพูดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนรับฟัง และยอมรับความคิดเห็นทำให้เกิดคุณค่าเห็นความสำคัญเกิดกำลังใจที่อยากปฏิบัติงาน และด้านสันติสนา (การสร้างความเข้าใจ) ผู้บริหารมีการจำแนกงานและอธิบายกับผู้รับผิดชอบโดยตรงของงานนั้น ๆ โดยที่ฟังแล้ว

ทำให้เข้าใจงานนั้นง่าย ไม่สับสน ไม่พุดววน สื่อสารจากเรื่องที่ยากให้เข้าใจง่าย สามารถเห็นรูปธรรมได้ชัด เมื่อฟังแล้วสามารถนำไปปฏิบัติได้และสามารถขยายความได้

สรุป

ในการบริหารงานในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 นั้น ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำ มีความสามารถในการสื่อสารองค์กร ซึ่งภาวะผู้นำในการสื่อสารองค์กรนั้น ควรนำหลักหลักการสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นแนวในการสื่อสารองค์กร เป็นหลักการสอนทั่วไปที่ทรงเน้น โดยการประยุกต์แนวคิดเกี่ยวกับหลักการบริหารกับหลักหลักการสอน ซึ่งเป็นหลักการสอน 4 องค์ประกอบ (พระธรรมโกศาจารย์ (ศ.ดร.ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2554) สำหรับบุคคลที่เป็นผู้นำในทางพระพุทธศาสนาทำให้ทราบวิธีการในการบริหารที่มีการนำหลักการ และวิธีการที่เป็นประโยชน์เข้ามาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร อนึ่งในการพัฒนาการสื่อสารองค์กรในสถานศึกษาจำเป็นต้องใช้หลักพุทธธรรมเป็นสิ่งนำทางในการกำหนดแนวทางและทิศทางในการบริหารงาน ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสันติสนา มีตัวแปรในองค์ประกอบ คือ ได้แก่ 1) ด้านสันติสนา เป็นการสื่อสารที่ต้องสร้างความเข้าใจในองค์กร โดยผู้บริหารต้องมีการจำแนกงานและอธิบายกับผู้รับผิดชอบโดยตรงของงานนั้น ๆ โดยที่ฟังแล้วทำให้เข้าใจงานนั้นง่าย ไม่สับสน ไม่พุดววน สื่อสารจากเรื่องที่ยากให้เข้าใจง่าย สามารถเห็นรูปธรรมได้ชัด เมื่อฟังแล้วสามารถนำไปปฏิบัติได้และสามารถขยายความได้ 2) ด้านสมถปนา เป็นการสื่อสารที่ทำให้เกิดแรงจูงใจขององค์กร ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศของการสื่อสารที่ผ่อนคลาย มีความรู้สึกที่มีความสนิทสนมเป็นมิตร ควรเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการพูดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนรับฟัง และยอมรับความคิดเห็น จะทำให้เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าเห็นความสำคัญ และเกิดกำลังใจที่อยากปฏิบัติงาน 3) ด้านสมุตเตชนา เป็นการสื่อสารที่มีความรู้สึกทำให้เกิดความมุ่งมั่นขององค์กร เพื่อให้องค์กรบรรลุความสำเร็จ มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรมีการปลูกเร้าติดตาม เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้นความพยายามที่จะทำงาน ทุ่มเท ไม่กลัวงาน ให้สิทธิทุกคนเท่าเทียมกัน และที่สำคัญผู้บริหารควรมีการยกย่องชมเชยให้กำลังใจแก่บุคลากรทุกคนในองค์กร และให้ทุกคนมองเห็นประโยชน์ที่องค์กรจะได้รับ 4) สัมปหังสนา เป็นการสื่อสารที่เกิดแรงบันดาลใจขององค์กร ผู้บริหารควรมีการพูดคุยกับทุกคนให้มองโลกในแง่ดี เห็นผลดี ความสำเร็จ หรือประโยชน์สูงสุดขององค์กร ซึ่งเกิดจากความมุ่งมั่น การพัฒนาความก้าวหน้า มีการแนะนำบุคคลตัวอย่างที่นำมาเป็นแรงบันดาลใจในการทำงาน

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงพุทธในการสื่อสารองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ได้มีการแบ่งงานออกเป็นฝ่ายๆ มีการอธิบายชี้แจงสร้างความเข้าใจที่ชัดเจน ใช้เหตุผลอย่างตรงไปตรงมา รับฟังและเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม มีการสื่อสารติดตามงาน ยกย่องให้กำลังใจ ให้สิทธิประโยชน์ทุกคนเท่าเทียมกัน มีการแนะนำ

บุคคลตัวอย่างที่นำมาเป็นแรงบันดาลใจในการทำงาน ผู้บริหารมีการพูดคุยสิ่งที่เป็นประโยชน์และความสำเร็จขององค์กร

ข้อเสนอแนะ

องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงพุทธในการสื่อสารองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ผลการวิจัยนำไปสู่การกำหนดข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ในการสื่อสารให้เกิดแรงจูงใจในการสื่อสารองค์กร ผู้บริหารควรรับฟังข้อมูลที่ครบถ้วนจากทุกฝ่าย

1.2 ในการสื่อสารในการสร้างความเข้าใจในการทำงานขององค์กร ผู้บริหารควรสื่อสารที่สามารถขยายความ และเข้าใจงานจากเรื่องที่ยากให้เป็นเรื่องง่าย

1.3 ในการสื่อสารที่เกิดแรงบันดาลใจ ผู้บริหารควรกระตุ้นการทำงานด้วยการยกตัวอย่างบุคคล หรืองานที่ประสบความสำเร็จให้แก่บุคลากร

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงพุทธในการสื่อสารองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยการวิเคราะห์ Multiple Linear Regression ด้วยวิธี Enter, Stepwise, Backward และสร้างเกณฑ์ปกติที่ชัดเจน

2.2 การศึกษาองค์ประกอบในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษาให้สูงขึ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

2.3 การศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ส่งผลดีนำไปสู่โรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้วยวิธีการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) และโมเดลโครงสร้าง (Structural Regression Model: SR)

เอกสารอ้างอิง

ณัฐพันธุ์ เขมจรนนท์. (2551). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด มหาชน.

พระธรรมโกศาจารย์ (ศ.ดร.ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2554). *พุทธวิธีบริหาร*. กรุงเทพมหานคร: ธรรมะอินเตอร์เน็ต จำกัด.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2541). *พุทธวิธีในการสอน*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธธรรม.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ศิริภัทร ดุษฎีวิวัฒน์. (2555). ภาวะผู้นำที่มีผลต่อต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของ
พนักงานธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่. ใน *ปริญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการทั่วไป*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.